

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICĂȘCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Descrășterea populației.

Eră proverbială sporirea poporului românesc. Spuza de copii suplinea din belșug pierderile ce le aveam în războaie și în boalele epidemice și de rând. Desvoltarea firească a neamului românesc curgea ca un râu viu din viața familială binecuvântată de sucrescență viguroasă.

Temelia aceasta a existenței noastre s'a clătinat. Statisticile noastre bisericăști, cum văzurăm și în ultima sesiune sinodală constatază înspăimântătoare descrășteri în populație. Bine înțeles în aceste statistici nu sunt cuprinse pierderile de pe câmpul de războiu, ci numai mișcarea nominală a populației. A săcat izvorul sporirii populației, nașterile reduse la un minimal ce nu acopere nici măcar mortalitatea. Acesta este procesul latent a stingerei unui popor. Procesul de exterminare al poporului nostru dară nu este războiul de care pătimim ci săcarea izvorului de sporire provenit din vina noastră.

În una din zilele trecute am fost într'o comună, care trece de model cu raporturile vieții publice din comună. Biserică și școală frumoasă. Popor evlavios și inteligent. Preot și învățător escelent. În biserică se făceau rugăciuni pentru cei în războiu, parastas, o îmbisericire. Se cuminecau bărbații chemați la oaste și apoi preotul le-a cetit o molitvă după care le-a ținut o cuvântare, un mărgăritar de cuvinte sufletești. Frumos popor ai, zisei preotului tiner. Da, precum l'ai văzut în biserică, fu răspunsul, așa e și acasă, pofteste slujbi la toate trebuințele lui sufletești, mă cinstește personal, îmi aduce birul acasă și stolele le plătește fără supărare, sorb așa zicând tot cuvântul ce le spun de pe amvon ori afară de amvon, cu un cuvânt raporturi ideale. Dar, aici se întunecă privirea senină de mai înainte a preotului, poporul meu are o boală ascunsă de care pere, termină preotul. Ce boală? Nu sunt nașteri. Un copil la o casă și acela apoi ținut ca o floare exotică, care se ofilește sub îngrijirea mare de el. Erau odinioară 1200 suflete acum abia sunt ceva peste 900, de va merge treaba tot așa e apropiat sfârșitul comunei și păcat de Dumnezeu să se stingă acest frumos popor. Aici — zisei — numai pe cale pastorală poți împedea

răul, căci pe calea polițială nu te poți răzima. Da, fu răspunsul, știu că pe cale polițială nu se poate suprima, sunt de puțini ani aici, abia am descoperit răul și am început acțiunea de pe amvon și în contactul direct cu părinții, mai ales cu femeile, deosebi la mărturisiri. Dar și aici dau de greutăți, căci de regulă vin târziu la mărturisiri, după săvârșirea păcatelor ca la o ispășire întârziată. Dar nu desnădăduesc, am încrederea poporului și cred, că prin o stăruință constantă și consequentă o să se îndrepte lucrurile.

Fixăm aici punctul nostru de vedere, că nesmintit și pe cale polițială să fie urmărite strigoile satelor, cari ademenesc femeile la crima lapădării de copii. Dar aceste măsuri nu sunt suficiente, căci vigilența organelor polițiale mult puțin poate fi eludată de fificăria operatoarelor diabolice. Temeinic se poate estirpă acest rău numai acolo de unde răsare, în suflet. O luminată păstorire trebuie să repareze greșelile trecutului.

Scrisesem aici despre experiențele noastre scoase dela mărturisirea soldaților din toate ținuturile locuite de români, anume, că există în biserică un obicei fatal, că tinerimea să nu se mărturisească și cuminece, ci numai cei ajunși în vârstă peste 40 ani sau mai bine zis ajunși peste ispitele vieții, atunci când păcatele deja sunt consumate. Constatările făcute la cazul comunei aduse de noi ca exemplu dovedesc consequențele acestei întârziate mărturisiri, crearea unei stări pasive a scaunului mărturisirei față de un torent distrugător al estirpării de copii.

Ca să devină activ scaunul mărturisirei și să poată îndreptător lucra, trebuie pe cale pastorală delăturate pedecile puse de greșala păstorirei sufletești de mai înainte care a tratat mărturisirea ca un bun rezervat numai bătrânilor suferinzi.

Deschidem de nou aceasta ardentă chestiune pastorală pentru gândirea preoțimeii, îndeosebi ca temă de ocupație în conferințele preoțesti și dacă voiți de discutat în revistele noastre teologice. Noi din partea noastră nu vom încetă a ține la suprafață aceasta vitală chestiune pastorală.

Peirea ta din tine Israile, dacă nu vei face așa.

Serbarea Hramului: „Sfinții Trei Ierarhi“ în Școala gr.-or. română din Oșand.

I.

Școlarii cântă: „Troparul Sfinților“.

II.

(Vorbirea învățătorului).

Iubiți școlari!

Astăzi ne-am adunat aici, ca să prăznuim sau să serbăm pe: „Sfinții Trei Ierarhi“ sau: „Sfinții Trei Arhieri“, cari sunt apărătorii școalei noastre.¹⁾ — Și cum li vom putea noi serbă sau prăsnui? Ascultați să vă spun! — Așa vom putea noi serbă sau prăznul pe „Sf. Trei Arhieri“, dacă vom vesti tuturor faptele lor cele bune, dacă li vom lăuda pentru tăria lor în credința ortodoxă adevărată, dacă li vom einsti pentru viața lor cea curată și pentru învățăturile lor cele îndreptătoare și pentru slujirea lor cea credincioasă către bunul D-zeu. Și serbarea noastră atunci va fi bine plăcută înaintea lui D-zeu, dacă vom pune în inima și în cugetul nostru o hotărîre, că vom urmă viața, faptele și învățăturile lor și vom rugă pe bunul D-zeu să ne ajute a umbla pe urmele lor. Nainte de a face aceasta vă voi vorbi eu vouă despre „Sfinți“. — Fiți cu băgare de seamă! — Sfânt deplin este numai bunul D-zeu, căci el este sfințenia adevărată și deplină și el este însuși izvorul sfințeniei. Aseasta ne-o adevărește însăș S. Scriptură, care ne învață că îngerii strigă unul către altul: „Sfânt, sfânt, sfânt e Domnul Savaot...“ (Is VI. 3). Așa credem și mărturisim și noi, cari ne ținem de „Biserica ortodoxă orientală“ sau dreptcredincioasă răsăriteană. Aceasta credința o mărturisim și în rugăciunile noastre. Așa și la Utrenie sau rugăciunea de dimineața în sfânta biserică cântăm de trei ori „Sfânt este Domnul D-zeu nostru“, iară la s. Liturgie, când ne îndeamnă preotul să cântăm lui D-zeu cântare de biruință, noi începem cântarea cu cuvintele „Sfânt, sfânt, sfânt e Domnul Savaot“; deci facem o mărturisire întreită despre sfințenia lui D-zeu.

Să vedem acum: că oare pot fi sfinți pe pământ și că cine sunt aceia. S. Scriptură ne adevărește că au fost și pot fi sfinți și pe pământ. Iată ce grăiește duhul lui D-zeu prin prorocul David: „Zis-am sfinților, celor de pe pământ, voi sunteți cei aleși, în cari aflu toată plăcerea mea“ (Ps. 15). Așa dară S. Scriptură ne spune lămurit, că sunt sfinți pe pământ și ne spune și aceea, că cine sunt aceia. Să vă spun acum, că în care oamenii își află D-zeu toată plăcerea. În oamenii aceia, cari împlinesc totdeauna voia și poruncile lui D-zeu, cari îndeamnă și pe alții, nu numai cu vorba, ci și cu faptele lor, la dreapta credință și la împlinirea voii lui D-zeu și ale căror fapte și învățături sunt ca și o lumină în întunec și îndeamnă pe oameni către lauda și mărirea lui D-zeu, dupăcum zice sf. Scriptură: „Așa să lumineze lumina noastră naintea oamenilor, ca văzând faptele noastre cele bune, să mărească pe tatăl nostru cel din ceriuri și cari sunt gata a-și da nu numai averea, ci și viața pentru credință, adevăr și dreptate. Oamenii cari au ajuns perfecțiunea adevărată desăvârșirea lor morală. Aceștia sunt așa dară oamenii, în care își află bunul D-zeu toată plăcerea. Dintre aceștia alege bunul D-zeu pe unii așa, că trimite peste ei pe duhul său cel sfânt și le luminează mintea, ca să cunoască voia lui D-zeu și fi in-

zestrează cu felurite daruri. Unora le dă darul tămăduirilor adevărat de a vindeca boale și dureri suflatești și trupești, altora darul învățătoriei adevărat de a învăța pe oameni credința cea dreaptă și a o apăra de învățături eretice precum și alte daruri. Acești oameni lapădă toate cele lumești și toată viața lor o închină bunului D-zeu, oamenii cari au ajuns perfecțiunea adevărată desăvârșirea lor morală. Aceștia sunt sfinții de pe pământ. Acești sfinți nu numai că nu și-au strâns avere, ci și cari au avut avere, au dăruit-o săracilor ori pentru unele așezăminte de binefacere. Vedem dară, că omul prin purtarea sa, prin faptele sale și prin credința sa poate să ajungă la fericire și să fie drept naintea lui D-zeu, dar tot nu e sfânt. Sfânt e numai acela, pe care l'a ales D-zeu și în care și-a aflat toată plăcerea sa. Sfinții își primesc sfințenia dela izvorul deplin al sfințeniei adevărate dela bunul D-zeu, precum își primește și luna lumina sa dela soare.

Acum vă voi spune, cine au fost sfinți. Sfinți au fost în legea veche „prorocii“, iară în legea nouă „apostolii“ și învățăceii lui Isus Hristos (Efes. III). Sfinții apostoli, în epistolele lor încă numesc pe mai mulți creștini „sfinți“. Aceștia toți cu viața lor, cu credința și cu învățăturile lor au fost ca o lumină naintea celorlalți creștini. După viața, după faptele, după credința și după învățăturile acestor sfinți se îndreptau creștinii, ca și cum ne îndreptăm noaptea după o lumină.

— Oare dela s. Apostoli încoace fost-au sfinți și de acum înainte mai fi-vor? — Da, au fost sute și mii de sfinți. Eu vă voi numi câțiva, cari și voi li știți: s. Nicolae, s. Ioan, s. Gheorghe, s. Dumitru, ss. 40 mucenici și sfinții a căror prăznuire o facem astăzi. Asemenea vor mai fi sfinți pe pământ și de acum înainte în biserică, căci biserică este izvorul viu și nesecat din care vecinic isvorese faptele, cari constituie adevărată alcătuiere tipurile sfinților. — Și cine au pus între sfinți pe sfinții, cari au fost dela Apostoli încoace? — Pe aceștia i-a pus sau numărat între sfinți „Soboarele ecumenice“ sau „adunarea din toată lumea“ a arhierilor bisericii ortodoxe orientale, după ce viața lor cea curată, faptele lor cele bune, tăria lor în credința ortodoxă, — dreptcredincioasă, — învățăturile lor cele drepte și darurile lor s'au vestit în toată lumea, după cum zice s. Scriptură: „În tot pământul au eşit vestirea lor și la marginile lumii pomenirea lor“. Tot așa sinoadele ecumenice vor pune între sfinți și pe sfinții, ce vor fi de acum înainte.

— Cade-se oare să cinstim noi sfinții?

Da, se cade, căci aceasta și sfânta Scriptură ne poruncește, când zice: „Lăudați pe Dumnezeu întru sfinții lui“ (Ps. 150). Ca să puteți voi pricepe mai bine, cum se laudă D-zeu întru sfinții lui, vă voi aduce o pildă. Eu am batorință să vă învăț pe voi; voi aveți datorință să învățați și să împliniți acele ce vă învăț. Dacă voi primiți învățăturile mele și veți fi prunci buni, ascultători, cu frica lui D-zeu și veți învăța bine și la examen vor fi îndestuliți cu răspunsurile noastre mai marii școlii și vor fi îndestuliți cu purtarea voastră cea bună părinții vostri și toți, cari vă cunosc, atunci voi veți fi lăudați. Lauda aceasta trece și asupra mea, care v'am învățat pe voi. Așa dară, când cinstim pe sfinți și li prăznuim, noi împlinim voia lui D-zeu, care ne poruncește: „Lăudați pe Dumnezeu întru sfinții lui“.

— Oare pot-ne sfinții ajuta?

Sfinții nu ne pot ajuta din a lor putere, ei numai pot mijloci naintea bunului Dumnezeu pentru noi,

¹⁾ Se esplică pe scurt, cine sunt „ierarhi“ sau „arhierii“. Explicarea e pentru popor, școlarii știu.

adeacă ne pot câștiga ajutor dela bunul D-zeu. Că numai D-zeu are putere a ne ajuta, ne-o adeverește sf. Scriptură, care zice: „Ajutorul meu dela Domnul, celce a făcut cerul și pământul“. Aceasta o mărturisește și o crede și biserica noastră ortodoxă eritală sau dreptcredincioasă răsăriteană. Aceasta o mărturisim noi și în rugăciunile noastre, astfel la sf. Liturgie se zice: „Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit dela tine pogoară părintele luminilor“.

Tot sf. Scriptură ne arată, că sfinții pot mijloci, adeacă ne pot câștiga milă, dar și ajutor dela D-zeu, căci în sf. Scriptură stă scris: „Au nu știți, că sfinții vor judeca popoare?“ și iară sf. Scriptură ne spune, că „Fumul de tămăie și rugăciunile sfinților s'au ridicat naintea lui D-zeu“ (Ap. 42 8). Vedem dară din s. Scriptură, că Dumnezeu a dat sfinților putere să judece popoare și tot din sf. Scriptură știm, că rugăciunea sfinților să suie naintea lui D-zeu. Celce are putere să judece și rugăciunea lui e primită naintea lui D-zeu, acela totodată poate mijloci pentru noi naintea bunului D-zeu. De aci vedem și ne putem convinge, că noi creștinii de religia ortodoxă eritală, când cinstim și prăznuim sfinții, voia lui D-zeu o împlinim. Când ne rugăm sfinților, noi știm, că ei din puterea lor nu ne pot ajuta, numai ne pot câștiga mila lui D-zeu; de aceea, când li rugăm zicem: „Sfinților Proroci (sau sfinților Apostoli, ori sfinților Ierarhi, sau sfinților Mucenici) rugați-vă pentru noi“; adeacă să se roage pentru noi. (Exemple despre ajutorul sfinților cunosc și elevii. Amintim unele).

Știu sfinții năcazurile noastre, aud de rugăciunea noastră după moarte?

Sfinții ne pot ajuta și după moarte. Ei și până au fost în viață, au știut nu numai faptele noastre cele văzute, ci și cele ascunse. Despre aceasta sunt dovezi foarte multe, eu însă vă amintesc aci numai două: Prorocul Eliseu a știut din „descoperire dumnezească“ înșelăciunea slugii sale (II. Imp. V. 26). Apostolul Petru a știut din „descoperirea și harul lui Dumnezeu“ că, Anania și Safira au ascuns o parte din averea lor (Fapt. V). Așa sfinții și după moarte din „descoperirea și harul lui D-zeu“ știu năcazurile noastre și aud rugăciunea noastră. Așa au învățat sfinții părinți urmașii apostolilor, așa au învățat toate saboarele ecumenice, așa crede și mărturisește și sfânta noastră biserică ortodoxă eritală sau dreptcredincioasă răsăriteană.

III.

Iubiți școlari!

Acuma știind, că cine sunt sfinții și că se cade să-i cinstim și că sfinții ne pot ajuta; vom începe povestirea vieții și a faptelor lor.

Trei elevi (ori șase) povestesc pe rând viața sfinților, după cum e în „Istoriile biblice“ ori mai complectate cu unele momente referitoare la viața lor ca elevi.**)

IV.

(Învățătorul)

Iubiți școlari!

Din viața și faptele acestor „Trei Sfinți Ierarhi“ cunoaștem, că ei, ca prunci au fost cu iubire față de părinți, ca școlari au fost iubitori de s. biserică, cu purtare bună și silitori la învățătură. Ca bărbați au slujit lui D-zeu cu dreaptă credință, au luminat și au învățat pe oameni credința ortodoxă sau dreptcredin-

cioasă. Au suferit pentru credința ortodoxă, pentru credința ortodoxă, pentru adevăr și dreptate; dar dela adevăr nu s'au abătut. S. Vasilie înfricat cu moarte, nu s'a spăimântat; S. Grigorie a suferit batjocuri, dar pentru aceea n'a încetat a vesti lumina; pentru pace însă a părăsit scaunul său; S. Ioan a suferit pentru adevăr și dreptate exil sau surguniu, dar dela adevăr nu s'a abătut.

V'am spus, că pe sfinți i-a înzestrat bunul D-zeu felurite daruri în măsură mai mare decât pe ceilalți oameni. — Și oare care a fost acel dar deosebit al lor? — Acela a fost „darul învățătoriei“, adeacă duhul sfânt i-a luminat, ca să vestească credința ortodoxă adeacă dreptcredincioasă între oameni și să apere pe creștini de învățăturile eretice sau greșite. Creștinii dreptcredincioși erau turburați și atunci de niște eretici sau rătăciți cu numele Arie și Macedonie. Mulți creștini au căzut atunci din dreapta credință, înșelați de acești doi eretici, ba și împăratul de atunci rătăcise împreună cu ei.

— Și oare pentru ce s'au lăsat Arie și Macedonie de dreaptă credință? — Numai din pismă și din răsunare, căci n'au putut ajunge episcopi, când au voit ei. Din pismă și răsunare Arie nu s'a rușinat a spune, că Isus Hristos nu este Dumnezeu, deși însuși Isus a zis: „Eu și tatăl una suntem“ (Ioan X). Din pismă și răsunare nu s'a rușinat Macedonie a spune, că duhul sfânt nu e D-zeu adevărat, deși sf. Scriptură zice: „Trei sunt cari mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul și Duhul sfânt și acești trei una sunt“ (I. Ioan V. 7). Și ei cu învățăturile lor eretice și-au aflat pretini și frați pe toți pismuitorii, pe toți neascultătorii, ne toți nepri-cepuții, pe toți păcătoșii și pe toți cei slabi de credință. Învățăturile și vorbirile lor au fost așa de minunate, frumoase și temeinice, deși astăzi sunt un izvor de îndreptare pentru creștini.

Școlarii cântă: Condacul.

V.

Iubiți școlari!

Siliți-vă și luați pildă din viața și faptele sfinților „Trei Ierarhi“. Fiți cu iubire și ascultare față de părinți și de mai marii vostri, fiți cu purtare bună, siliți-vă la învățătură, cercetați regulat s. biserică, rugați-vă bunului D-zeu. Păziți-vă de eretici, căci precum au fost mai demult, așa sunt și acuma oamenii pismă-tăreți, oameni răsbunători, oameni neascultători, oameni certați cu adevărul, cărora nu le place să fie sub ascultarea s. biserici, ci își fac ei lege după placul lor, ca taptete lor cele fără de lege să nu fie fărădelege.

Dacă veți urmă și veți păzi învățăturile s. noastre maice biserici ortodoxe orientale vă va binecuvânta bunul D-zeu și veți fi fericiți.

Școlarii cântă: „Doamne dintru înălțime“.**)

VI.

Preotul: prin vorbirea acomodată îndeamnă tinerimea a urmă învățăturile primite acum și peste tot în școală, dă bioecuvântare peste elevi, mulțumește publicului și încheie serbarea.

Vasile Strauț
Învățător.

**) Doamne dintru înălțime
Pleacă-ți ochi'n Românime
Și ne dă la toți virtute
Cărea să ne-ajute
Să iubim cu înfocare
Legea, limba fără care
Nu este scăpare.

(Pușcariu).

**) Momente frumoase din copilăria sfinților se află în „Viațele Sfinților“ de Dr. Gherasim Timuș.

Psihologia alcoolului.

Psihologia vrea să zică învățătura despre suflet. De curând profesorul Dr. Kraepelin, din München, a ținut o cuvântare stăruind asupra faptului de neînțeles, că atât credința norodului cât și stăpânirea, care când este vorba de primejdii cari amenință sănătatea ia măsurile cele mai puternice, este de o nepăsare neînțeleasă împotriva vătămărilor alcoolului. Această nepăsare este de bună seamă în legătură cu interesele economice întemeiate de producerea și răspândirea alcoolului. Dar tocmai această creștere grozavă îngăduie încheierea că răbdarea față de alcool trebuie să fi prins rădăcini adânci.

În adevăr, această otrăvă se bucură și în vremurile vechi de o prețuire din cale fără de mare, cari cu toate vătămările grele pe cari le pricinuiă se credea că nimeni nu se poate lipsi de ea. Pricina acestei prețuiri prea mari trebuie să fie numai lucrarea asupra sufletului, căci toate celelalte lucrări ale alcoolului n'ar putea lămuri asupra răspândirii și asupra dragostei de care se bucură. Ceeace se spune despre alcool este pe departe darea unor simțiri de bucurie cari îi leagă cu sărbători și serbări cu lanțuri strânse, apoi creșterea puținței de muncă sufletească și trupească, cari ar fi de mare însemnătate pentru muncitor, oameni prăpădiți și bolnavi pe cale de vindecare.

Împotriva acestor păreri se pot ridica multe îndoieli; deplină siguranță poate da asupra întrebărilor de căpetenie cari se ivesc numai încercarea psihologică, pe care a încercat-o Kraepelin cu 25 ani înainte, cu scopul de a descoperi toate acțiunile psihice ale alcoolului. Ceeace a eșit din aceste încercări, cari au fost făcute mai ales în câtimi de 25—30 grame și cari s'au întins asupra feluritelor tărâmurii ale vieții sufletești, se poate arăta în deosebi în chipul următor: alcoolul îngreonează înțelegerea, înlăptuirea, înlăptuirea ațățărilor venite din afară, că încetinează munca creierului, în deosebi legarea închipuirilor, astel că mersul gândurilor slăbește, așa că în locul lor vin obiceiuri din vorbe, sunete asemănătoare și rime. S'a mai dovedit că puterea mușchilor scade, mișcărilor se încetinează și ajung neîndemnatice, cum se vede totuși o ușurare în vădirea simțurilor voinței, graiul este mai repede și neconținerea îndemnurilor voinței chiar la oboseală. Această arătare a voinței, când se dau câtimi mai mari de alcool, trece în 20—30 minute cu încetul într'o paralizie a voinței. În acelaș timp există o scădere vădită a puținței muncii, simțul împede a unei munci bune de tot și netede.

Cele date de aceste încercări au fost dovedite de fapte practice, așa că reiese tabloul întreg al acțiunilor alcoolului fără nici o împotrivire. Numai o parte din cele arătate trebuie amintită că simțul unei mărite puteri de acțiune merge mână în mână și cu bucurie. Tocmai semnul acesta arată, care în altfel însoțește toate otrăvirile cari dau simț de plăcere, este pricina adâncă adevărată pentru răspândirea din cale afară de mare a întrebuintării alcoolului, pe când simțul creșterii puterii de muncă este numai un fel de înșelăciune în sine.

Nu obiceiurile cari prin consumul alcoolului în contra cafelei, mai ales la sfârșitul muncii, ci practica multor învățați și artiști pe de o parte de altă parte oameni cari obișnuiesc multe sporturi, confirmă această încheiere în chip neîndoios. Ce-i drept bețivul nu-și dă seamă mai de loc sau numai puțin de turburările conștiinței datorite alcoolului. Totuși observațiunea clară

a bețivului arată în mod lămurit că rezultatul cercetărilor, că în ele găsim tabloul exact al beției. Foarte departe de părerea că alcoolul mărește puterea de acțiune, bația prezintă mai mult o stare de turburare mintală în cari amândouă condițiuni preliminare ale neresponsabilității reformează mai mult sau mai puțin, pierderea inteligenței și a judecării asupra intensității acțiunilor noastre, precum incapacității de a stăpâni voința. Durata acesteia se întinde după cele constatate mai mult, decât se crede, după doze de 80—100 gr. în condițiuni până la 24 și până la 45 ceasuri. Atunci când în acest interval se va da o doză mai mare de alcool se desvoaltă așa zisele acțiuni durabile ale alcoolului și cu aceasta primele simptoame ale alcoolismului cronic, începerea unei noi intoxicațiuni alcoolice înainte de a fi dispărut cu totul urmele celei dintâi. În încercări se poate dovedi că 80 gr. alcool zilnic după vre-o zece zile o scădere vădită a acțiunii cerebrale. Turburările cari se găsesc la bețiv se pot explica bine de tot din efectele beției, adică scăderea concepțiunii, a priceperii și aprinde, nesiguranța memoriei, scăderea acțiunii cerebrale cu ivirea oboșelii, apoi scăderea stăpânirii voinței, dispariția puterii muncă, a răbdării și a spiritului de întreprindere, o iritațiune tare sub influența alcoolului.

În fine mai înțalim aci buna dispozițiune a bețivului, reminiscentele senzațiunii de fericire ale beției, tot așa lipsa senzațiunii de boală care împiedecă pe bețivul cronic de a-și da seama de schimbarea profundă a personalității sale și-l îndeamnă cu ruina sa economică să-l pue în vina unor condițiuni externe. Gradele cele mai ușoare ale acestei schimbări se pot constata numai la bețivi aparenti, vădiți, ci în pături largi ale populațiunii, în cari se consumă de regulă cantități mai mari de alcool; și în școale, în cari s'au făcut numeroase cercetări, s'a putut descoperi legătura strânsă dintre consumul des al alcoolului și învățarea cu multe lipsuri. Pe de altă parte acțiunile durabile ale alcoolului formează baza desvoltării unei serii de turburări grave și adesea de nevindecat ale minții. În fine mai provoacă la urmași o dispozițiune gravă: degenerarea psihopatică.

Concurse.

Pentru îndeplinirea fostului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. rom. din Ohabasârbească (Rácszabadi), tractul Lipovei, devenit vacant prin pensionarea învățătorului Andreiu Șandru, pe baza ord. cons. Nr. 1488/916, se publică de nou concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata în senzul art. de lege XVI. din 1913 dela comuna bisericească până la suma 1792 cor., iar competențele dela aceasta sumă în sus sunt asigurate dela stat cu rezoluțiunea ministerială de sub Nr. 155412/913.

2. Cortel liber în edificiul școalei și grădină aparținătoare.

3. Spese de conferință 20 cor.

4. Pentru scripturistica 10 cor.

De încălzirea și curățirea internă a locuinței învățătoresci se va îngriji însuș învățătorul, iar de curățirea externă și de a salei de învățământ comuna bisericească.

Alesul învățător este îndatorat să conducă strana, să instrueze școlarii în cântările bisericești să-i conducă

și supravegheze la sf. biserică în dumineci și sărbători și alte funcțiuni liturgice fără alta remunerațiune.

La concursul de față sunt admise a reflecta și învățătoare — femei — diplomate pentru posturi învățătoarești, cari la caz de s'ar alege, vor fi îndatorate să plătească cantor în locul lor, din salariul ce beneficiază ca învățătoare.

Reflectanții sunt poftiți să-și înainteze recursurile lor în termenul concursual P. On. Oficiu protopopesc din Lipova (Lippa) adresate comitetului parohial din Ohaba sârbească și ajustate cu următoarele documente originale: a) estras de botez din matricula bis. și de naștere din matricula civilă, b) diplomă de învățator, c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) dela antistia comunei natale, d) declarație privitor la serviciul militar încât este asentat și a făcut serviciul militar ori nu, — având a se prezenta sub durata concursului în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. bis. din loc, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial din Ohaba sârbească ținută la 25 august (7 sept.) 1915.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu protopresbiterul tractual *Fabriciu Manuila* inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. II-a **Prăjești** cu filia **Donceni**, vacantă prin moartea preotului Petru Lazar, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. of. „Bis. și Școala“.

Emolumente:

1. Sesia parohială (în Prăjești 12 jugh. cat., în Donceni 8 jugh. cat.)
2. Birul legal.
3. Stolele legale.
4. Casa parohială.
5. Eventuala întregire de stat, pe care parohia n'o garantează.
6. Beneficierea unui intravilan în Donceni.

Alesul are să plătească contribuția după sesia parohială și are să catehizeze fără alta remunerație.

Reflectanții au să-și prezinte recursurile adresate comitetului parohial și ajustate conform regulamentului — și cu atestat de serviciu — oficiului ppbiteral din Buteni și au să se prezinte în termenul concursual în s. biserică de Prăjești, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu *F. Roxin* ppbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă bolnavul preot Panteleimon Ardelean din **Dubești**, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Două din trei părți a sesiei parohiale.
2. Jumătate din venitele stolare și
3. Jumătate din birul parohial.

Reflectanții, cari trebuie să aibă cvalificație pentru parohii de clasa I., sunt poftiți a-și așterne petițiile concursuale comitetului parohial din Dubești, în termenul concursual, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Belenceze, Temes-megy), instruate conform normelor în vigoare și a se prezenta într'o duminică sau într'o sărbătoare în s. biserică din Dubești, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic, eventual în oratorie și în săvârșirea serviciului divin.

Alesul e dator să plătească dările și ecvivalentul după pământul ce-l beneficiază și să catehizeze la școala de acolo fără altă remunerație.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

1—3 gr.

În tenoarea rezoluțiunii Ven. Consistor diecezan cu Nr. 2407/1916, se publică concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională ort. română din Ilteu (Iltő), tractul Mariaradna, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata din lada cultului 600 cor., dela aceasta sumă în sus salariul e asigurat dela stat cu rezoluția ministerială Nr. 77357/1911.
2. Cortel liber în edificiul școlii și grădină aparținătoare.
3. Spese de conferințe 20 cor.
4. Curatorat 20 cor.
5. Scripturistică 4 cor.
6. Prețul alor 8 stângini de lemne, din cari 3 sunt pentru școală à 22 cor. = 176 cor.
7. Dela înmormântări unde e poftit 1 cor., iar cu liturgie 2 cor.

De curățirea internă a locuinței învățătorului se va îngriji învățătorul, iar de curățirea externă și a salei de învățământ comuna biserică.

Alesul învățător este îndatorat să conducă strana, să instrueze școlarii în cântările bisericăști, să-i conducă la sfta biserică în dumineci și sărbători, să conducă corul bisericesc și să facă socoțile culturale fără alta remunerațiune.

Reflectanții sunt poftiți să-și înainteze recursurile lor în termenul concursual P. O. Oficiu protopresbiteral din Mariaradna, ajustate și cu declarația privitoare la serviciul militar încât este asentat și a făcut serviciul militar ori nu, apoi cu atestat de apartinență și cu documente despre eventualul serviciu de până aci, — având a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiterul Radnei.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești-cantorele dela școala veche ort. or. rom. din **Chitighaz** (Kétegyháza, comit. Békés, dieceza Arad, protopopiatul Chișineu) amăsurat dispozițiunilor Ven. Consistor de sub Nrii 2081 4497/915 să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 1100 cor. solvinde anticipative în rate lunare, conform coalei de dotațiune.
2. Cvarțir liber cu 3 chilii, 1 culină, 1 cămară, grajd, colnă și grădină de legume. Să notifică însă, că parohia își susține dreptul la 300 stâng. □ din grădina școlară, partea ce cade spre piață, iar învățătorul ales și întărit e îndatorat, ca la o eventuală trebuință să cedeze acest teritor fără nici o remunerațiune și opunere.
3. Spese pentru conferințele învățătoarești tractuale și generale, în caz de participare 30 cor.
4. Pentru scripturistică 10 cor.
5. Dela înmormântări mari 2 cor. dela cele mici 1 cor. pentru hora mortului — în caz de să va pofti — 2 cor. iar pentru participarea la pause (parastase) 40 fil.
6. De încălzirea locuinței învățătoarești

să va îngriji însuși învățătorul, iar de a salei de învățământ comuna bisericească. Despre familiaș să va îngriji epitr. cult. nu altcum și de curățirea internă și externă a edificiului școlar precum și a locuinței învățătoresci una dată într'un an, de sine înțelegându-se, că învățătorul ales în privința aceasta nu poate să-și formeze feliurite pretenziuni. 2. Intregirea salariului învățătoresc conform artic. XVI. din 1913 este asigurat cu ajutorul de stat, anterior votat, ceea-ce la timpul seu să va cere și pentru noul învățător, parohia însă nu îl asigură.

Dările după beneficiul învățătoresc, le va plăti alesul.

Tot alesul învățător e îndatorat, că fără alta remunerație în fiecare Duminică și sărbătoare, nu altcum și în postul mare să îndeplinească însuși afacerile cantonale în strana dreaptă, să conducă elevii la biserică, să participe gratis la funcțiunile publice și oficioase în și afară de biserică, și să introducă școlarii în cântările liturgice.

Cel ce va ști să conducă cor vocal și va dovedi capacitatea cu atestat la tot cazul va fi preferit, și întrucât din an în an va instrua elevii pe note în duet și în terțet, și la dorința preotului fungent va cânta cu ei sub decursul sf. liturghii și la alte funcțiuni, va primi ulterior un onorar anual de 100 cor. care sumă îi să asigură până când va instrua și va conduce corul vocal. În caz dacă corul elevilor școlari va prospera și va progresa, îi să asigură ameliorarea onorariului.

Reflectanții cari nu se vor prezenta în persoană, nu vor fi luați în considerare, prin urmare nici nu vor fi candidați.

Reflectanții la acest post sunt poștiți ca recursurile lor ajustate cu: a) extras din matricula botezațiilor respective matricula civilă; b) diploma de învățător; c) atestat de apartenență (illetőségi bizonyítvány); d) atestat de conduită subscris și de parohul local — adresate comitetului parohial din Chitighaz — să le substearnă ofic. protopopesc în Chișineu (Kisjenő, cottul Arad) având sub durata concursului să-se prezenteze în vre-o Duminică ori sărbătoare în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic, făcându-se astfel cunoscut și poporului.

Din ședința comit. paroh. ținută la 28 noemvrie (11 decemvrie) 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. Dimitrie Barbu*, protopop, inspect. cerc. de școale.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Boroșineu**, se publică concurs, cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Salar fundamental 1200 cor.; 2. pentru scripuristică 12 cor.; 3. pentru conferințele tractuale 12 cor.; 4. pentru participarea la adunarea gen. inv. 20 cor.; relut de evartir și grădină 240 cor. Salarul peste suma fundamentală de 1200 cor., se va cere din vistieria statului, de unde l'a avut și reposatul inv. Vasilie Augustin.

Alesul învățător va avea să instrueze elevii din clasa designată de com. par., precum și pe cei de repetiție, la timpul său; va avea să instrueze elevii săi în cântările bisericești, să-i conducă la biserică în dumineci și sărbători și să conducă strana regulat.

Reflectanții sunt poștiți să înainteze recursurile — adresate comit. par. din Boroșineu, — în terminul fixat, Preaon. Oficiu pprese gr.-or. român al Ienopolei (Boroșjenő, com. Arad), ajustate ou următoarele documente: extras de botez; diploma de învățător; atestatele despre studiile premergătoare; atestatul de apartenență și eventualele atestate despre serviciile prestate până acum.

Reflectanții sunt poștiți a se prezenta în careva duminică ori sărbătoare, din terminul concursual, în s. biserică din Boroșineu, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Din ședința com. par. din Boroșineu, ținută la 8/21 maiu 1916.

Ioan Georgia
ppresb., preș. com. par.

Ioan Căprariu
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* ppresbiter, inspector școl. conf.

—□—

3—3

Librăria diecezană Arad

(strada Deák Ferencz Nrul 35).

Mare depozit în ornate și recvizite bisericești (mormânturi, prapori, cădelnițe, cruci, candel, potire, litier, steluțe, miruitor, lingurițe, discuri, còpii etc.)

Prețuri moderate.

Serviciu prompt.

Birou de informații în Budapesta.

Dau informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Dau deslușiri referitor la rugările trimise la oricare ministeriu. Urgez rezolvirea cauzelor și rezolvare favorabilă.

Câștig informații grabnice și sigure. Câștig informații despre soldații perduți pe câmpul de luptă.

Mijlocesc totfelul de vânzări ori cumpărări.

L. Olariu

Budapesta, II., Margit-körut 50.